Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 22 (848) Год XVII БЕЛАСТОК 28 МАЯ 1972 г. ЦАНА 60 гр.

Мякчэй няма за матчыны падушкі,
ужо не сплю, не сплю ў такую рань.
На тым акне ружовая герань.
Над тым акном гняздо вясёлай птушкі.
Яно было адзінае на свеце,
Як поціск рук тваіх, як твой пагляд.
Усё гэта больш не вернецца назад.

Я разумею гэта. Толькі вецер,
Як апантаны, ходзіць па іржышчы,
І гойдае над дахам праўды,
І ўсё шукае даўнія гады
Сярод забытых рэчаў на гарышчы.

Святлана Басуматрава

Ах, гэтыя пайлінаўскія цёткі! Я іх адрознію кожную ад любой палескай і не палескай кабеты. Не, не па звонкай песні, не па гучным смеху, не па вострым языку... А па любай і смешнай вясковай гутарцы. Ёю гаворыць мая маці.

Ніна Гараглад

РЭПАРТАЖ З ВЁСКІ АКСЮЦІЧЫ

ЖЫВЕМ, НЕ ГАРУЕМ

Наш ніваўскі сябар з-за мяжы піша: «Я рэгулярна атрымліваю вашу газету. Яна мне падабаецца, магчыма таму, што ў ёй я знаходжу інфармацыю пра знаёмыя мясціны. Аднак пра сваю (даўнейшую) вёску Аксюцічы, Сямяціцкага павету, не чытаў ані разу...»

Вёска Аксюцічы? Дзе яна? Я ж таксама нарадзіўся ў Сямяціцкім павеце, а вось пра Аксюцічы... Праімчаўся ад Сямяціч кіламетраў з дзесяць — спачатку асфальтам, а затым крутой палявой, часам толькі жвіраванай, дарогай.

З узгорку перад Аксюцічамі распасціраўся жывапісны «ландшафцік». Нібы спецыяльна падрыхтаваны натурай для каляровай фатаграфіі.

— Каго шукаеце, пане? — вырывае мяне з задумы голас старога чалавека.

— Любуюся вашым краявідам, — гавару яму.

— Чым?! — здзіўляецца дзядуля. — Я тут ужо 80 год пражыў і не ведаю, каб хтосьці чымсьці такім любаваўся.

— Як жыццё?

— Жывем, не гаруем, — гаворыць дзед Цырыян Годун. — Калі ўспомню сваю маладосць — ого! За цара гэта яшчэ было — чатырох братоў нас у нашага бацькі, ды яшчэ адна сястра, а хата маленькая, аднаізбовая, затое печка і прыпечак, як ток у клуні, там мы ўсе спалі, а елі... 200 дзён посту, а рэшту тыдняў — раз у нядзелю мяса.

— Чый гэта дом? — паказваю на прыгожы асабняк.

— Мой! — з гонарам гаворыць дзед і зараз жа дадае: — Значыць, наш, сынаў, нядаўна мы яго будавалі.

Заходзім у сярэдзіну. Перад парогам пярэдняй — як у горадзе — рад чаравікаў, значыць, тут нельга заходзіць «на пакоі» ў запэцканым абутку. За парогам — пыласос, у кожным пакоі — дыван на падлозе, тапчаны і версалькі для спання, мэбля блішчыць фабрычным лакам, у кухні — цэлая сцяна з беленькай кафлі і — кран з вадой!

— Мы сабе, як яго, вось забыў... здаецца нідрафон, абсталявалі, — паясняе дзед Цырыян і адчыняе дзверы да ваннага пакойчыка, а там, як у горадзе — усё, што трэба, каб і пакупацца пасля цяжкай працы, і... «за хлеўчык» не бегаць.

Дамашні халадзільнік, сціральная машына, радыёпрыёмнік, электраграмафон дапаўняюць тут малюнак гэтага жыцця.

— Колькі мог каштаваць гэты ваш дом? — цікаўлюся.

— Колькі? — Я і сам добра не ведаю... можа нават тысяч трыста... І ўсё гэта, — дадае дзед Цырыян, — з нашых рук, з гэтых дзесяці гектараў зямлі, на якіх мы цяпер жывем ды гадуем

Працяг на стар. 4

Палявой дарогай дабраліся мы ў вёску Аксюцічы.

НЕ ВА ЎМОВАХ СПРАВА

Ніхто не скажа, што лёгка працаваць у васьмікласнай школе, калі яна размешчана ў пяці прыватных хатах па ўсёй вёсцы, што цягнецца амаль на вярсту. Але для сапраўднага настаўніка-дзеяча ўсе такія і іншыя цяжкасці не перашкода ў актыўнай працы ў сваім асяроддзі. Прыклад гэтаму

ПАЧАТКОВАЯ ВАСЬМІКЛАСНАЯ ШКОЛА Ў ВІЛЯНОВЕ,

Сямяціцкага павету. Сяміасабовы настаўніцкі калектыў складае ў гэтай школе дружную і працавітую сям'ю. Сістэматычная праца настаўнікаў прыносіць добрыя вынікі. Возьмем хоць бы мінулы (1970/71) школьны год. У васьмым класе было 18 вучняў, з іх 15 асоб паступіла вучыцца ў розныя сярэднія школы. У бягучым годзе ў восьмым класе зноў 18 вучняў, і ўсе яны пасля заканчэння пачатковай школы збіраюцца паступаць вучыцца далей. Моладзь з віляноўскай школы выбірае разнастайныя сярэднія школы: па трое выхаванкаў школы вучыцца ў агульнаадукацыйных ліцэях з беларускай мовай навучання ў Бельску Падляшскім і Гайнаўцы, у іншых агульнаадукацыйных ліцэях; многа вучыцца ў тэхнікумах і засадніцах завадовых школах. Але сваю асветную дзейнасць школа не абмяжавала толькі да дзяцей у вучнёўскім узросце. Амаль кожны год яна арганізавала курсы пачатковай школы

ДЛЯ ДАРОСЛЫХ.

Дзякуючы ім на працягу 5 год пачатковую школу закончыла больш 100 дарослых. Апрача гэтага, школа вяла курсы па сельскагаспадарчай падрыхтоўцы і курс беларускай мовы. Бацькоўскія дні (вывядоўкі) ператварыліся тут у своеасаблівыя

Працяг на стар. 4

Між вёсачкамі Паўлавічы і Аксюцічы стаіць скромны помнік, а пры ім ёсць над чым прызадумацца солтысу А. Матысюку.

◇ Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

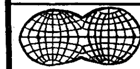 **СВЕТ** 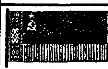 **БССР** **ПОЛЬШЧА** **ВАЯВОДСТВА**

ДАГАВОРЫ РАТЫФІКАВАНЫ

Нарэшце з Бона прыйшла доўгачаканая навіна: бундэстаг ратыфікаваў, а бундэсрат не ўнёс ніякіх засцярог адносна маскоўскага і варшаўскага дагавораў. Такім чынам скончылася «вайна нерваў» на Рэйне, якая працягвалася больш чым паўтара года. Перамогу атрымалі партыі кіруючай кааліцыі СДПГ і Св. ДП. Дагавор паміж СССР і ФРГ ратыфікаваны 248 галасамі, супраць галасавалі 10 дэпутатаў, 238 парламентарыяў пры галасаванні ўстрымаліся. Дагавор паміж Польшчай і ФРГ быў ратыфікаваны 248 галасамі, супраць — 17, 230 дэпутатаў устрымаліся. Гэта перамога сведчыць аб тым, што верх узялі сілы, якія выступаюць за разрадку напружанасці ў цэнтры Еўропы, за мір і бяспеку на нашым кантыненце.

На вялікае значэнне ратыфікацыі бундэстагам дагавораў ФРГ з Савецкім Саюзам і Польшчай указаў федэральны канцлер ФРГ В. Брандт. Адкрыты новы этап у гісторыі Федэратыўнай Рэспублікі, сказаў ён, выступаючы па радыё і тэлевізіі. Пасля цяжкай і жорсткай барацьбы мы сталі на шлях розуму, шлях, які вядзе ў будучыню. В. Брандт адзначыў, што дагаворы ФРГ з СССР і Польшчай азначаюць пачатак новага этапу ў мірным суіснаванні паміж Усходам і Захадам, яны будуць садзейнічаць таксама нармалізацыі адносін паміж ГДР і ФРГ.

ПЛЕНУМ ЦК КПСС

19 мая г.г. у Маскве адбыўся чарговы Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС. Пленум заслухаў і абмеркаваў даклад генеральнага сакратара Л. Брэжнева «Аб міжнародным становішчы» і прыняў пастанову па гэтаму дакладу.

Пленум прыняў таксама пастанову «Аб абмене партыйных дакументаў». Абмен партыйных дакументаў членаў КПСС будзе праведзены ў 1973—1974 гадах, а падлягаць яму будуць усе партыйныя білеты і ўчотныя карткі да іх узору 1954 года.

Пленум ЦК КПСС выбраў сакратара ЦК Б. Панамарова кандыдатам у члены Палітбюро ЦК КПСС.

НАВУКОВА-ТЭАРЭТЫЧНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

У Інстытуце міжнароднага рабочага руху Акадэміі навук СССР адбылася навукова-тэарэтычная канферэнцыя па тэме «Новыя з'явы ў сусветным рэвалюцыйным рабочым руху пасля міжнароднай Нарады камуністычных і рабочых партый 1969 года».

СУСТРЭЧА СПЕЦЫЯЛІСТАЎ

У Х'юстане (штат Тэхас) адбылася чарговая сустрэча савецкіх і амерыканскіх спецыялістаў у галіне касмічнай медыцыны. У час сустрэчы адбыўся абмен навуковымі данымі, сабранымі ў выніку палётаў касмічных караблёў «Саюз—11» і «Апалон—16», а таксама савецкай арбітальнай навуковай станцыі «Салют».

Група савецкіх спецыялістаў прымала ўдзел у рабоце штогадовай канферэнцыі, якая склікаецца аэракасмічнай медыцынскай асацыяцыяй ЗША.

(ак)

ТУРБОТА ЗА ЎРАДЖАЙ

Цэнтральны Камітэт КП Беларусі і Савет Міністраў Беларускай ССР абмеркавалі вынікі правядзення веснавой сяўбы і меры па догляду пасеваў, забеспячэнню ўборкі ўраджаю і нарыхтовак сельскагаспадарчых прадуктаў у 1972 годзе.

Для павышэння ўраджаю шырока прымянялася падкормка пасеваў мінеральнымі ўгнаеннямі, перасяванні і падсяванні азіміны. У цэлым па рэспубліцы ў разліку на гектар азімых унесена 64 кг азотных угнаенняў у дзеючым рэчыве, што склала 12 кг больш, чым у мінулым годзе.

Паводле меркаванняў членаў ЦК Кампартыі і ўрада Беларусі, заслугоўвае станоўчай ацэнкі работа кіраўнікоў і спецыялістаў калгасаў і саўгасаў Ганьцавіцкага, Докшыцкага, Пастаўскага, Бераставіцкага, Зельвенскага, Карэліцкага, Навагрудскага, Гомельскага, Слуцкага, Вілейскага, Нясвіжскага, Быхаўскага раёнаў па падрыхтоўцы і правядзенню веснавой сяўбы.

КАБ БОЛЬШ МАЛАКА

Сельская гаспадарка Брэстчыны да канца гэтай пяцігодкі павялічыць валавую вытворчасць малака ў паўтара раза. Да такога вываду прыйшлі ўдзельнікі абласной канферэнцыі, якая пад кіраўніцтвам першага сакратара абкома тав. У. А. Мікуліча адбылася ў Брэсце. Аказваецца, што Брэстчына па спаборніцтву за павышэнне надояў малака заваявала першае месца ў рэспубліцы і атрымала пераходны Чырвоны сцяг ЦК Кампартыі Беларусі і Савета Міністраў БССР. Сцяг уручыў прысутны на канферэнцыі сакратар ЦК КПБ У. Ф. Міцкевіч.

СЯБРОЎСКАЯ СУСТРЭЧА

У доме афіцэраў Брэсцкага гарнізона адбылася сустрэча ветэранаў апошняй вайны, удзельнікаў вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Прыехалі яны ў пагранічны горад з Масквы, Ленінграда, Адэсы, Данецка і з многіх іншых гарадоў і пасёлкаў СССР.

ДУБ-ПОМНІК

О. П. Кузьміч быў партызанам. Ён загінуў у баявой схватцы з ворагам яшчэ ў 1943 годзе. Таварышы па барацьбе пахавалі яго пад дубам ля мясцовасці Іванава — непадалёк ад лясного азярца Акуніна. Пасля вайны астанкі партызана перанеслі ў брацкую магілу, а лес у гэтым месцы высеклі. Аднак дуб захавалі. Мясцовыя жыхары так і сёння называюць яго «Дубам Паўла Осіпава», што пацвярджае стары, высечаны яшчэ партызанамі надпіс: «Осіпаў Павел Кузьміч. 1943 г.»

АГЛЯД

У БССР быў праведзены рэспубліканскі агляд-конкурс самадзейных дэкламатараў, прысвечаны 90-годдзю з дня нараджэння класікаў беларускай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа. У фінале прымала ўдзел больш за 40 мастакоў-аматараў.

(вр)

НАРОДНАЕ СВЯТА

20 мая адбылася ў Любліне цэнтральная акадэмія з нагоды Народнага свята. У акадэміі прымалі ўдзел С. Гуцва, Э. Бабюх, Ю. Лукашэвіч і А. Бэнэш.

* ✲ *

21 мая ўрачыста адзначалася Народнае свята ў цэлай краіне. У многіх мясцовасцях адбыліся ўрачыстыя мітынгі, сустрэчы з пісьменнікамі, выступленні мастацкіх калектываў, кніжныя кірмашы, спаборніцтвы спартыўных і стражацкіх каманд і г.д.

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО ЦК ПАРП

16 мая адбылося пасяджэнне Палітбюро Цэнтральнага Камітэта ПАРП, на якім былі разгледжаны праблемы адпачынку дарослых, моладзі і дзяцей. Палітбюро звярнула асаблівую ўвагу на тое, каб сёлета былі рацыянальна выкарыстаны ўсе існуючыя курортныя месцы, а таксама на рэалізацыю пастановы адносна павелічэння колькасці дзяцей у летніх лагерах.

ВІЗІТ Э. ГЕРКА

17 мая I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк наведаў Сядлецкі павет, а ў ім грамадскі пункт аховы здароўя ў Скурцы, трыкатажныя прадпрыемства «Каро», а пасля правёў сустрэчу з сядлецкім грамадска-палітычным активам. Тэмай сустрэчы была рэалізацыя праграмы грамадска-гаспадарчага развіцця краіны.

ПАСЯДЖЭННЕ РАДЫ МІНІСТРАЎ

19 мая адбылося пасяджэнне Прэзідыума Рады Міністраў, на якім была разгледжана і прынята пастанова V Пленума ЦК ПАРП аб развіцці будаўніцтва жылых кватэр да 1990 года.

НАРАДА ГРАМАДСКА-ГАСПАДАРЧАГА АКТЫВУ

22 мая адбылася нарада грамадска-гаспадарчага активу, якая прысвячалася справам хуткага павелічэння сельскагаспадарчай прадукцыі. Варта адзначыць, што дагэтуль не выкарыстаны ў нас існуючыя прадукцыйныя рэзервы.

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЛІТБЮРО ЦК ПАРП І ПРЭЗІДЫУМА ЎРАДА

18 і 19 мая адбылося пасяджэнне Палітбюро ЦК ПАРП і Прэзідыума ўрада, на якім былі разгледжаны справы, звязаныя з ратыфікацыяй Германскай Федэратыўнай Рэспублікай дагавору з Польшчай. Заключэнне дагавору з'яўляецца важным фактарам для далейшага мірнага суіснавання абедзвюх краін.

ПЛЕНУМЫ ВК ПАРП

19 мая адбыўся пленум Ваяводскага камітэта ПАРП у Аполі, які прысвячаўся праблемам пабудовы жылых кватэр. У дыскусіі звернута ўвага на існуючыя рэзервы і спосабы іх выкарыстання. Варта адзначыць, што жыхарам Апольскага ваяводства патрэбна зараз больш 36 тысяч новых кватэр.

✲

20 мая адбыўся пленум Ваяводскага камітэта ПАРП у Кашаліне, на якім абмеркаваны праблемы далейшага ўмацавання кіруючай ролі партыі на кашалінскай зямлі.

(яц)

СВЯТА СЯЛА

Мінулая нядзеля, 21 мая, была Народным святам. На мітынгах і вечарынках жыхары вёсак пацвярджалі сваю падтрымку для партыі і ўрада. Найбольшыя ўрачыстасці адбыліся ў Моньках, Старых Юхах, Пагарэлках, Мілейчыцах, Сухаволі, Дубічах Царкоўных, Далістове, Рачках і ў іншых мясцовасцях. Народнае свята сёлета было спалучана з Днямі асветы, кніжкі і прэсы (кірмашы, латарэі), з Днём пажарніка (паказы спраўнасці пажарных каманд), і масава арганізоўваліся спартыўныя спаборніцтвы.

ПАСЯДЖЭННЕ ЭКЗЕКУТЫВЫ

Нядаўна ў Аўгустове адбылося выязное пасяджэнне экзекутывы ВК партыі. Галоўная тэма пасяджэння — гатоўнасць нашага ваяводства да турыстычнага сезону. Перад пасяджэннем члены экзекутывы ВК пабывалі ў Граеўскім, Элцкім, Сувальскім і Аўгустоўскім паветах, пазнаёміліся са станам турыстычных аб'ектаў і гандлёва-гастранамічных пляцовак. Сёлета ў гэтыя мясцовасці прыбудзе значна больш турыстаў, асабліва замежных, чым у мінулыя гады. Таму асаблівая ўвага звернута на новыя месцы начлегаў, лепшае харчаванне, вызначана больш пляцовак на палаткавыя палі.

СЕЙМІК ТУРЫСТАЎ

Справамі надыходзячага сезону турызму займаўся ў Беластоку V акруговы з'езд дэлегатаў аддзела Польскага турыстычна-краязнаўчага таварыства. Прыехалі на акруговы з'езд віцэ-міністр тэрэновай гаспадаркі і аховы асяроддзя, віцэ-прэзас Галоўнага праўлення ПТТК Л. Ахоцкі і намеснік генеральнага сакратара ГП ПТТК Я. Жмудзінскі.

З'езд выбраў новае праўленне аддзела, дэлегатаў на краёвы з'езд і прыняў праграму працы на наступныя гады.

ДЗЕНЬ БУДАЎНІКОЎ

20 мая адзначаўся Дзень будаўнікоў. Галоўная ўрачыстасць, ваяводская акадэмія, прысвечаная гэтаму святу адбылася сёлета ў Саколцы, дзе будуецца вялікае прадпрыемства будаўнічай сталяркі. У акадэміі ўдзельнічала каля 1000 чалавек — прадстаўнікоў усіх будаўніча-мантажных прадпрыемстваў ваяводства. Госцьмі будаўнікоў былі старшыня прэзідыума ВРН З. Спрыха, кіраўнік эканамічнага аддзела ВК партыі М. Недзведзь, дырэктар дэпартамента ў галіне будаўніцтва Г. Валцэж, прадстаўнік ГП прафсаюза будаўнікоў Ю. Флярыяновіч і іншыя. Найлепшыя працаўнікі будаўніцтва атрымалі высокія дзяржаўныя ўзнагароды.

ТЫДЗЕНЬ ПАЖАРНІКА

21—22 мая праходзіў тыдзень супрацьпажарнай аховы. У гэтыя дні асабліва шмат было сустрэч, праверак, паказаў працы нашых добраахвотных, прафесіянальных і фабрычных пажарных каманд.

Толькі ў мінулым годзе добраахвотныя пажарныя каманды ўдзельнічалі ў 2785 гашэннях пажару.

Свята пажарнікаў было спалучана з шырокай прапагандай супрацьпажарнай аховы.

(яч)

Niedziela 28.V.
7.55 Program dnia. 8.00 TV Kurs Rolniczy: „Urządzenia elektryczne w produkcji zwierzęcej". 8.35 „Przypominamy, radzimy". 8.50 „Radar". 9.00 Klub Śmiałych. 10.15 „Raj pelikanów" — film ang. („Świat, który nie może zaginąć"). 10.40 „W obiektywie". 11.10 „Z ludowej szkatuły". 11.55 Dziennik. 12.10 PKF. 12.20 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 13.50 „Przemiany". 14.20 Dla młodych widzów: „Spotkanie przyjaźni" — koncert harcerskich zespołów artystycznych z okazji 50-lecia Wszechzwiązkowej Organizacji Pionierskiej im. W. I. Lenina. 15.05 „W kręgu mistrzów sztuki" — „Fantazja i ekspresja". 15.35 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 17.30 „Piosenka dla Ciebie". 18.30 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Arsen Lupin" — film franc. 21.00 „Super Comparsita" — kabaret J. Kofty. 22.10 Magazyn sportowy.

Poniedziałek 29.V.
15.20 i 22.35 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 18.00 „Spacerkiem po kinach". 18.30 „Kraina kwitnących jabłoni" („Krajobraz Polski"). 18.45 Magazyn Postępu Technicznego. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: St. Wyspiański — „Warszawianka". 21.15 Recital fortepianowy Tadeusza Żmudzińskiego. 21.40 „Wielcy znani i nieznani" — Ignacy Solarz — program dok. 22.15 Dziennik.

Wtorek 30.V.
9.00 Dla szkół: (kl. I lic.) Język polski — F. Zabłocki „Fircyk w zalotach". 9.55 Dla szkół: (kl. V—VI) Język polski — „O miejsce wśród ludzi". 10.30 „Zmartwychwstanie — film fab. radz. cz. I. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Lustracje praktyczne w Zespole Przysposobienia Rolniczego". 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Przemysł, struktura, ludzie". 17.05 „Oferty". 17.25 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Zmartwychwstanie" — film fab. radz. cz. I. 21.35 „Komu dwója" — mag. oświatowo-wychowawczy. 22.10 Dziennik.

Środa 31.V.
10.00 Film fabularny. 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Fizyka — „Atom i energia". 13.40 „Wybieramy zawód". 15.20 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Międzynarodowy Dzień Dziecka: „Kino Bolka i Kino Lolka", Telezabawa pomiędzy zespołami dzieci z Gdańska i Warszawy. 18.20 TV Kurier Warszawski. 18.40 Występ Centralnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego — program pt. „Stańmy bracia wraz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Jeszcze nie raz" — rep. film. (Opole 71). 20.30 Sprawozdanie z finałowego meczu piłki nożnej o Puchar Klubowych Mistrzów Europy: AJAX (Amsterdam) — INTER (Mediolan). W przerwie: ok. 21.15 PKF. 22.20 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.45 „Co się stało kochanie, nie możesz spać?" — film fab. ang.

Czwartek 1.VI.
8.55 Program dnia. 9.00 Dla dzieci: „Znak Zorro" — film. 9.25 „Rezerwat umiera z pragnienia" — film („Świat, który nie może zaginąć"). 9.55 „Przygody Taklamakana" — film fab. jap. 11.35 Dziennik. 11.50 Sportowy magazyn sprawozdawczy. 13.35 Dla dzieci: J. Brzechwa — „Bajki pana Brzechwy" (widowisko Panstw. Teatru Lalek w Olsztynie). 14.35 „Szklane domy" — rep. 14.50 „Marion" — nowela film. franc. 15.30 „Wielka Gra. 16.30 „Król żebraków" — film arch. („W starym kinie"). 18.10 „Wszystko za wszystko" — program publ. rozr. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Teatr Sensacji: F. Durbridge — „Harry Brent" odc. I. 21.00 Wiadomości sportowe. 21.15 „Wiele pieśni zna wiatr" — program rozr. TV NRD.

Piątek 2.VI.
8.00 TV Kurs Rolniczy: (dla agronoma i zootechnika) — „Społeczna ocena gospodarowania w gromadzie". 10.00 „Zmartwychwstanie" — film fab radz. cz. II. 11.40 „Bezkrwawe Safari" — film dok. odc. III („Człowiek i morze"). 15.20 i 23.15 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny. 16.25 Program dnia 16.30 Dziennik. 16.40 „Pora na Telesfora". 17.35 „nie tylko dla pań". 17.55 „Za kierownicą". 18.20 TV Kurier Mazowiecki. 18.40 „Gramy o telewizor". 19.05 „Turystyka i wypoczynek". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Bezkrwawe Safari" — film dok. odc. III („Człowiek i morze"). 22.30 „Kraj". 21.10 „Zmartwychwstanie" — film fab. radz. cz. II. 22.55 Dziennik.

Sobota 3.VI.
8.20 „Poranki młodości" — film fab. rum. 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Zoologia — „Ochrona przyrody — ochrona człowieka". 10.55 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o człowieku — „Higiena na codzień — zdrowie na całe życie". 11.55 Dla szkół: (kl. VIII) Geografia — „Morze żywi". 15.50 Program dnia. 15.55 Program I proponuje. 16.15 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.30 Dziennik 16.40 Teatr Młodego Widza: Scena Faktu — „Trudny ożenek" cz. III. („Pamiętniki Młodzieży"). 17.35 „Z kamerą wśród zwierząt". 18.05 Program filmowy. 18.30 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.15 „Bitwa nad Neretwą" — film fab. jug. 23.05 Dziennik. Wiadomości sportowe. 23.30 „W sobotni wieczór. — program rozr. wł. cz. I.

Piątek, 26 maja
7.35 Nowiny. 8.15 Film fab. 9.45 Światła cyrku. 14.15 Program dnia. 15.30 Panorama nowin. 16.00 Film animowany dla dzieci. 16.10 Świat socjalizmu. 16.40 Wieczór autorski kompozytora Chrennikowa. 19.00 Czas. 19.30 Piłka nożna. NRF — ZSRR.

Sobota, 27 maja
7.00 Program dnia. 7.30 Nowiny. 7.45 Białe i czarne. 8.35 Szkatułka muzyczna. 8.45 Przegląd międzynarodowy. 9.30 Koncert życzeń. 10.15 Film dokument. 11.15 Film fab. 12.30 Poezja. Spotkanie z E. Jewtuszenką. 13.00 Panorama międzynarodowa. 13.30 Sztafeta twórcza. 14.45 Nowiny. 14.50 Spotkania muzyczne. 16.00 Nowiny. 16.10 W świecie zwierząt. 17.40 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Artloto. 21.00 Nowiny.

Niedziela, 28 maja
7.00 Program dnia. 7.15 Nowiny. 8.00 Kiosk muzyczny. 10.00 Filmy animowane. 11.15 Program muzyczny. 11.55 Święto w krainie Sportlandii. 13.30 Film muz. 14.15 Klub filmowy. 15.15 Uniwersytet ludowy. 16.00 Nowiny. 16.40 Pieśni z filmów radzieckich. 17.40 Film fab. 19.00 Czas. 19.30 Pokazowe wystąpienie laureatów IV wszechrosyjskiego konkursu tanecznego. 20.50 Turniej TV. 21.20 Pieśni liryczne. 21.50 Nowiny.

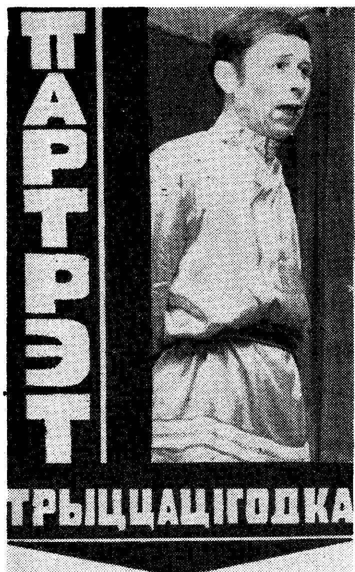

На трэці дзень мая выбралася я ў вёску Пілікі, 4 кіламетры за Бельскам, да Ананія Ясюка.

Стоячы на раздарожжы, бо вуліца вёскі разбягалася ад шашы ў супрацьлеглыя бакі, спытала ў тройкі школьнікаў: «Дзе жыве Анані Ясюк?». Чатырохкласнікі пераглянуліся і найсмялейшы спытаўся: «Вуон співає?... То там на канцові».

Пайшла я па доўгай вуліцы ў канец вёскі. Брукаваная, свежыя нарожнікі, вузкія палоскі ля вясковых платоў вызначаюць месца на тратуар, горбы пяску і камення. Пару мужчын размашыстымі ўдарамі вялікага молата коле каменне.

У хату Ясюкоў сто метраў ад вуліцы.

Гаспадар — Ясюк у полі. «А мне маладога Ясюка», — кажу. «Гэта я», — адзываецца з хлява голас і пазнаю таго хлапца, які даўно калісь на адной сямейнай сустрэчы з бельскім беларускім хорам з вялікай музычнай і сцэнічнай культурай выконваў жартоўную беларускую песеньку пра бабу Еўку і дзеда Тамаша.

Выходзіць Анані, у гумовых ботах, тлумачыцца разам з маці, што работа... што брудная... «Я не чакала, што застану вас без работы», — супакойваю.

Анані?... Адкуль імя, такое рэдкае ў нас? Маці тлумачыць, што гэта рускае — сваяк прывёз яго з Ленінграда некалі і, калі сын нарадзіўся, то прычапіўся: назавіце і назавіце так хлапца. У вёсцы сябры пераклалі на Антак і так яго завуць.

Сям'я Ясюкоў была немалой: дзве сястры выйшлі замуж, брат афіцэрам у цэнтральнай Польшчы. Анані, з пакалення 30-годкаў астаўся з вельмі старымі бацькамі на гаспадарцы. Жывуць у пабудаванай дзедам хаце. Хочуць мець сваю новую, блізка ад вуліцы. Калі? «Ужо стаяла б, — кажа маці, — але ён (паказвае на Ананія) хварэў два гады. Іграючы ў валейбол, ударыўся Анані нагой у стоўбік ад сеткі. Цяжкая апарацыя, доўгі час у беластоцкай клініцы, грошы сабраныя на хату, усе пайшлі на лячэнне.

Ці мае намер застацца на бацькавай гаспадарцы, пытаю ў Ананія Ясюка. Задумаўся... «Калі палітыка будзе спрыяльная для сельскай гаспадаркі, не пагоршыцца, тое, што ёсць...»

Гаворым потым пра маладых людзей, так увогуле. Анані мае прадуманыя і крытычныя ўвагі. Маладыя не прывязаны да зямлі і да працы на ёй. Маладыя лёгка хочуць жыць, занадта лёгка. Глядзяць у тэлевізары амерыканскія фільмы, кажуць — вось там добра, абакраў банк і жывеш прыпяваючы.

На тэму тэлевізара. У вёсцы ёсць некалькі прыватных і адзін супольны. Стаіць у святліцы. Святліцовая штодзень пад вечар прыходзіць і ўключае яго. Людзі, так, прыходзяць на тэлевізар. Нямала. Найбольш цікавяцца фільмамі, «разрыўковымі» перадачамі, матчамі. Не, сельскагаспадарчымі перадачамі не цікавяцца. Старэйшыя гаспадараць, як гаспадарылі іхнія бацькі.

Малады Ясюк прымае ўсебаковы ўдзел у культурным жыцці вёскі. А ёсць тут вакальны калектыў — 15 асоб, які спявае песні на розных мовах. У Піліках існавалі некалі інструментальныя калектывы, потым хор, і добрая прывычка працягваецца. Даўнейшы хор у вёсцы вёў Ян Врублеўскі — швагер Ясюкоў, цяперашні солтыс. Не запужалі гады Яна Врублеўскага. Ён і цяпер, ужо разам з дачкой, цікавіцца працай калектыву і прымае актыўны ў ім удзел.

Акрамя пілікаўскага калектыву, наш сябар Анані Ясюк вельмі актыўны і прыдатны член вядомага хору ў Бельску, які працуе пры павятовым аддзеле Беларускага таварыства. Ясюк спявае ў гэтым хоры ўжо шэсць гадоў, рэгулярна прыязджаючы на кожную вячэрнюю рэпетыцыю.

Пра хор у Бельску кажа: «Мог бы быць лепшы, каб хоць са два басы яшчэ дадаць. І каб рэгулярна людзі на рэпетыцыі прыходзілі. Некаторым нашым людзям часта здаецца, што калі ўжо пасспяваў крыху, то ён важны артыст, а гэта не выходзіць на дабро ані калектыву, ані самому чалавеку».

«А вы чаму так прывязаліся да песні і да калектыву?» «Як гэта кажуць — жылка такая ў чалавека, схільнасць ёсць да спеву. А раз узяўся, то ведаеш, што рабіць трэба салідна, так яно па-мойму».

Распачаў Анані Ясюк вучобу ў агульнаадукацыйным ліцэі ў Бельску, на вячаровых занятках. Калі канчаў пачатковую школу, бацькі намаўлялі вучыцца далей. Тады не хацелася, а потым зразумеў: «Такі цяпер час, што трэба вучыцца. Цяпер ужо і сярэдняй школы замала».

І так праходзіць дзень за днём. Чатыры вечары ў школе, найменш адзін на рэпетыцыі хору ў Бельску, плюс свой мясцовы калектыў. Некаторыя пад'юджаюць Ананія: я задарма так не рабіў бы. А яго думкі на гэтую тэму: «Калі хто такі матэрыяліст, што на грошы ано глядзіць, то няхай не робіць».

Вера Леўчук

Набор

на стацыянарнае аддзяленне беларускай філалогіі ў Варшаўскім універсітэце

Дырэкцыя Інстытута рускай філалогіі Варшаўскага універсітэта паведамляе, што ў школьным годзе 1972/73 праводзіцца набор на першы курс стацыянарнага аддзялення беларускай філалогіі.

Заявы трэба дасылаць поштай на адрас інстытута: Варшава, вуліца Смычкова 5/7, да 5 чэрвеня 1972 года. (вл)

У нарваўскім ГС-е балаган

Нядаўна адбылася ў Гайнаўскай павятовай радзе нарада, прысвечаная абмеркаванню стану падрыхтоўкі павету да турыстычнага сезона.

Шмат крытычных заўваг удзельнікі нарады выказалі ў адрас нарваўскага ГС-у. У крамах, падпарадкаваных гэтаму ГС-у, няма належнага парадку. Тавар экспануецца абы-як, спажывецкія прадукты змешаны з прамысловымі, мышы і пацукі туляюць колькі хочуць. Адносіцца гэта ў прыватнасці да крамаў у Храбустоўцы і Ласінцы. У сталовай у Нарве п'яных ад гарэлкі і піва не дапускаюць да столікаў іншых людзей. Санітарная служба Гайнаўскага павету за гэты балаган пакарала старшыню нарваўскага ГС-у высокім грашовым (1250 зл.) штрафам. (вр)

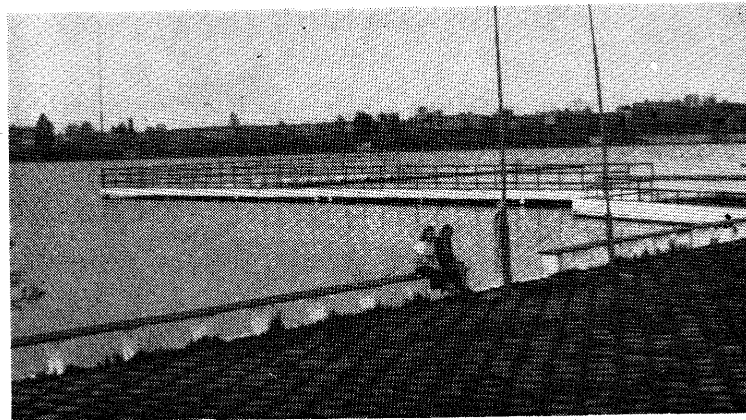

Па адпачынак у Васількова

Неўзабаве лета. У спякотны дзень прыемна адпачыць у вольную ад працы хвіліну над вадой. Жыхары Беластока не маюць рэкі бліжэй, чымсці Супраслянка, якая плыве каля Васількова. Нічога тады дзіўнага, што прыязджае сюды адпачыць усё больш гараджан. Аб тым, як падрыхтаваўся да сёлетняга сезону цэнтр адпачынку і воднага спорту ў Васількове, расказаў нам штатны яго працаўнік Мар'ян Кшывізняк.

— З году ў год пацвярджаецца, што пляж у Васількове становіцца ўсё больш папулярным, — кажа мой субяседнік. — У спякотныя дні прыязджае сюды многа ахвотных адпачываць над ракою. Зараз адрамантавана сталовая, кампінговыя домікі, адмаляваны сцены ў гасцінных кватэрах. Ёсць 80 ложкаў у гасцініцы і ў кампінговых доміках. Для тых, хто любіць катацца на лодцы, ёсць 176 байдарак, 10 лодак з вёсламі, а таксама 3 маторныя лодкі. Стварылі мы каманду ВОПР, якая будзе наглядаць за бяспекай. Маем штатнага ратаўніка. Аб'ект наш новы. Наш купальны басейн абсталяван па-сучаснаму. Займае ён плошчу ў 6 га. Ёсць тут вызначаныя месцы для купання (для дарослых і дзяцей). Ёсць трамплін, уборная і г.д.

У далейшай размове закранулі мы справу выкарыстання належных месцаў у Васількоўскай гасцініцы ў зімні перыяд. Як вядома, у Беластоку адчуваецца іх недахоп. Чаму б тады не выкарыстаць гасцініцу ў суседнім Васількове? Аказваецца, у гасцінных кватэрах у Васількове няма цэнтральнага ацяплення і толькі з-за гэтага яны не выкарыстоўваюцца ўзімку. Кацельная тут пад бокам, але каб падключыць ацяпленне да гасцініцы, ніхто дагэтуль не падумаў. А нам здаецца, што аб гэтым паклапаціцца неабходна. Даход з выкарыстання кватэр прыдаўся б на яшчэ лепшае абсталяванне гэтага спартыўна-рэкрэацыйнага аб'екта. А што на гэта МОСТіВ у Беластоку?

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага

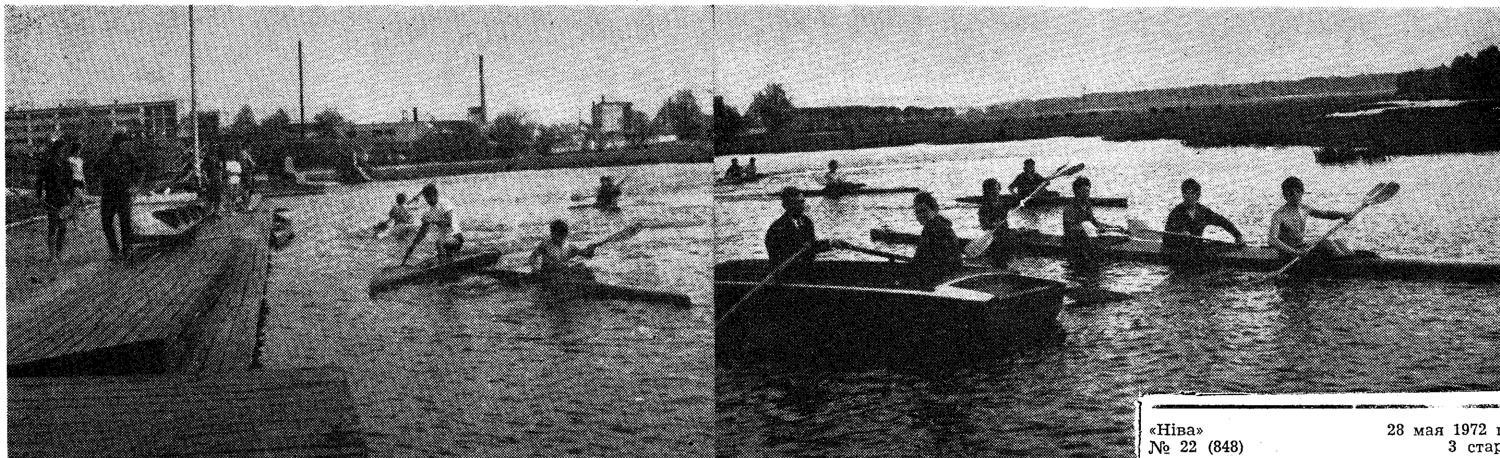

Пачатак на стар. 1

НЕ ВА ЎМОВАХ СПРАВА

ПЕДАГАГІЧНЫЯ ЧЫТАННІ.

Кіраўнік школы, настаўніцы, лекар з Клюковіч выступаюць на іх перад бацькамі з дакладамі і гутаркамі па псіхалогіі, педагогіцы, гігіене, з парадамі ў выхаванні дзяцей. Гэта павысіла зацікаўленне дарослых да дзяцей, іх паводзін і вучобы. Бацькі ў многім змянілі свой падыход да вучняў, лепш разумеюць іх патрэбы і больш справядліва ацэньваюць іх. Дарослыя сталі часцей хадзіць на ўрокі ў класы, дзе вучацца іх дзеці. А гэта вельмі спрыяльна ўплывае на вучобу школьнікаў. А да яе ў Вілянове дзяцей

ПРЫВУЧАЮЦЬ ЗМАЛКУ

ў дашкольным гуртку, які вядзе настаўніца Ніна Мартыновіч. У гуртку 16 выхаванкаў. Калі яны ў верасні пераступяць парог школы, будуць адчуваць сябе не як першакласнікі, але як падрыхтаваныя ўжо да сваіх абавязкаў вучні. І дзеці ў Вілянове любяць сваю школу. Ахвотна працуюць у школьных арганізацыях, актыўна ўдзельнічаюць у гуртках зацікаўленняў польскай мовы, што вядзе настаўніца Ніна Дубінская, і ў гуртку рускай мовы, якім кіруе настаўніца Ларыса Швед. Але бадай найбольшай папулярнасцю карыстаецца ў вучняў

Вучні VII класа школы ў Вілянове, Сямяціцкага павету: Марыя Дзмітрук і Юрка Амельчук.

Фота Цаф — Р. Сянько.

САМАДЗЕЙНЫ ШКОЛЬНЫ КАЛЕКТЫЎ,

які вядзе кіраўнік школы Анатоль Мартыновіч. У гуртку 32 асобы. Гэта вельмі многа, як на школку са 114 вучнямі. Але гэта не хвалюе ні кіраўніка, ні бацькоў, бо ў ім моладзь мае па 2—3 гадзіны ў тыдні добрую форму заняткаў і сапраўды культурнага адпачынку. У рэпертуары гуртка — песні, танцы, п'есы. За апошнія гады маладыя самадзейнікі з Вілянова паставілі 12 п'ес, вывучылі некалькі танцаў, падрыхтавалі шмат песень. Праграма ж іх шматмоўная: на польскай, рускай мовах, але з перавагаю беларускай. Ставяць яны пераважна п'есы, якія друкуе «Зорка». Сёння найлепшымі артыстамі-самадзейнікамі з'яўляюцца: Б. Лоньская, М. Брык, Ю. Касьянюк, Е. Данільчук, М. Стрэльчук, М. Дзмітрук, Я. Стрэльчук. А было іх значна болей: Я. Высоцкі, А. Высоцкая, Р. Шэўчук, Я. Жэрунь, О. Стрэльчук, Я. Брык і гэты пералік можна было б доўга множыць. Яны закончылі ўжо школу ў Вілянове, вучацца ў сярэдніх школах, працуюць. Некаторыя засталіся ў сваім сяле і тут складаюць аснову самадзейнага мастацкага калектыву пры пабудаваным у мінулым годзе

ГРАМАДСКІМ ДОМЕ КУЛЬТУРЫ Ў ВІЛЯНОВЕ.

Кіраўніцтва пачатковай школы як трэба зразумела сваю высакародную функцыю быць цэнтрам культурна-асветнага жыцця ў сваім асяроддзі.

Мікалай Гайдук

Пачатак на стар. 1

Жывем, не гаруем

штогод штук 8—10 парсюкоў, дзве-тры каровы, бычка і цялят, з таго ўсё гэта... Ну, крыху скромным промыслам сабе таксама дапамагаем, сын чарапіцу з цэменту вырабляе.

Калі ўжо гутарка пра «мясцовую прамысловасць», дык варта ўспомніць, што не адна сям'я Годунаў шукае ў гэтай галіне гаспадарчай актыўнасці падмацавання свайму сямейнаму бюджэту. Зямля ў Аксюцічах слабая, пясочная, у рэестрах запісана яна, як 6—5 класы, пад пшаніцу і буракі зусім не надаецца.

Я са здзіўленнем даведаўся, што дубовая клепка, так званая «біндра», на бочкі для віна вандруе з Аксюціч аж у Англію і Францыю. Вырабляе яе Язэп Мантура — чалавек залатых рук, які нават сам сабе змайстраваў машыну, каб не плаціць за фабрычную трыста тысяч злотых. У яго майстэрні работа ідзе аж гудзе.

— Каб не марнаваўся каштоўны дуб, — гаворыць ён, — прыдумаў я рабіць клепку на падлогу, гэта значыць, так званы «паркет».

Язэп Мантура — чалавек залатых рук.

Ад яго гэтую справу пераняў недалёкі сусед, а вырабам чарапіцы заняўся іншы жыхар Аксюціч Хведар Кузьмюк — дзядзька нашага замежнага чытача.

У невялікай прагаліне стаіць скромны помнік: шэра-карычневы, палявы камень, а на ім мармуровая мемуарная пліта паясняе:

«У 30-ую гадавіну ППР увекавечваем памяць загінуўшых за народную ўладу таварышаў Лойка Аляксандра, Мартынюка Леана і іншых дзеячоў ППР.

Грамадскасць Сямяціцкага павету. 5.І.1972»

— Цяжка і небяспечна было ў нас адразу пасля вайны, — паясняе солтыс Матысюк. Мы аднак абараніліся. Партыйная і армоўская арганізацыі існавалі ў нас ужо ад 1947 года.

Цяпер унукі солтыса Матысюка або ўжо закончылі вышэйшую адукацыю, як Вера, або яшчэ — у студэнтах, як Валя, або толькі што распачынаюць навуку, як другакласніца Эва. Адно іх аб'ядноўвае: не маюць такіх турбот, як іх дзяды і бацькі. І гэта добра!

Віктар Рудчык

Фота Янкі Цялушэцкага

23 МАЯ — СВЯТА ДРУКАРОЎ

У НОВАЙ ДРУКАРНІ

Першая пасляваенная друкарня ў Беластоку пачала сваю дзейнасць яшчэ ў 1944 годзе. Да палавіны мінулага года знаходзілася яна на вуліцы Мальмеда. Друкарскія машыны былі ўстарэлыя. Не было ніякіх санітарных умоў для працы калектыву. Працавала ў ім каля 200 асоб. У 1960 годзе была распачата будова новай друкарні ў Беластоку на вул. Юравецкай. У мінулым годзе 22 ліпеня новае графічнае прадпрыемства было перададзена ў карыстанне. Кошты яго будовы склалі суму 134 мільёны злотых. Новая друкарня абсталявана найбольш сучасным абсталяваннем. У ясных і прасторных залах працуе тут зараз каля 500 асоб. Ёсць тут святліца, сталовая і лекарскія кабінеты. У новай друкарні друкуюцца не толькі газеты і часопісы, як «Газета Беластоцкая», «Ніва», «Кантрасты» і «Факты», але і кнігі розных нашых агульнадзяржаўных выдавецтваў.

Апошнім часам друкуюцца тут школьныя падручнікі ў цвёрдых вокладках. Апрача таго, друкуюцца так званыя акцыдэнсавыя друкі — гэта розныя плакаты, каляровая ўпакоўка, этыкеткі, бланкі і гэтак далей. У новай друкарні створаны ўмовы для афсетнага друку, які дазваляе на раскрашванне кніжных ілюстрацый і г.д. Толькі ў апошні час беластоцкая друкарня выпусціла больш 100 тысяч падручнікаў, у тым ліку 50 тысяч арфаграфічных слоўнікаў. Варта адзначыць, што людзі, якія працуюць зараз у друкарні, маладыя. Сярэдні іх век 27—28 гадоў. Многія з іх вучацца яшчэ ў спецыяльных тэхнікумах, або праходзяць розныя спецыялістычныя курсы з той мэтай, каб як найхутчэй і найлепш авалодаць новымі друкарскімі машынамі і навейшай тэхнікай друку.

Янка Цялушэцкі

У цаху лінатыпаў. Тут пачынаецца друкаванае слова.

Фота Цаф — Р. Сянько

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

ПЕРЫЯД XIX СТАГОДДЗЯ

ЯН ЧАЧОТ — ЧАСТКА II

У творчую спадчыну Чачота ўваходзяць зборнікі беларускага фальклору і яго арыгінальныя беларускія творы. Беларускі фальклор выдаў Чачот у шасці зборніках п.з. «Piosenki wieśniacze». Зборнікі гэтыя выходзілі з 1837 года па 1846 год. У гэтых зборніках была змешчана вялікая колькасць беларускага фальклору. Аднак жа гэтыя фальклорныя творы не заўсёды мелі аўтэнтычны народны характар. Многія з іх перакладзены на польскую мову. Такім чынам паявілася вялікая розніца паміж арыгіналам і перакладам.

Першы зборнік «Piosenek wieśniaczych» апрача тэкстаў песень меў цікавы ўступ, у якім Чачот выясніў прычыны сваёй зацікаўленасці Беларуссю і выклаўшы свой погляд на беларускі народ. Варта прывесці найбольш характэрныя фрагменты гэтай прадмовы.

„Od lat dziecinnych szczerze kochający naszych miłych i dobrych wieśniaków chcę złożyć im dowód mego przywiązania. Oto tłumaczenia i naśladowanie piosenek wieśniaczych nad brzegami Niemna w okolicy Bielicy śpiewanych. ...włościanie nasi, lud dobry, łagodny, pracowity, poczesny, powinni wzbudzić u nas najprzychylniejsze ku sobie uczucia, ...nie sądzimy, iżbyśmy od nich nie mogli się czegoś nauczyć. Wiele się nauczymy z poznawania ich stanu usposobienia, znajdziemy u nich podania, bajki, powieści i najobfitsze będzie żniwo piosnek, dających poznać ich tkliwe, piękne, delikatne, nawet i głębokie uczucia". (Piosenki nieznane znad Niemna. Wilno 1837 s. VI—VII).

У зборнік увайшлі розныя песні. Не толькі лірычныя, але і грамадскія. У некаторых з іх выступаў вострыя пратэст супраць паншчыны, супраць злых паноў, якім сяляне зычаць найгоршых няшчасцяў.

У 1839 годзе выдаў Чачот наступны зборнік беларускага фальклору. І гэты зборнік, так, зрэшты, як і першы, не меў прозвішча аўтара. У адрозненні ад першага зборніка другі меў крыху зменены загаловак. Называўся «Piosenki wieśniacze znad Niemna i Dźwiny». У зборнік гэты ўвайшлі, мабыць, усе фальклорныя матэрыялы, якія былі сабраны Чачотам і яго супрацоўнікамі. Шырокая зацікаўленасць зборнікам «Piosenki wieśniacze» пераканалі Чачота ў неабходнасці далейшага збору беларускай народнай творчасці. Кінуўшы службу, Чачот паехаў з Лепеля ў родныя мясціны. Прадбываў ён і ў Шчорсах у маёнтку вядомага памешчыка-рэфарматара Хрэптовіча і ў некаторых іншых сваіх старых знаёмых. Увесь гэты час ездзіў Чачот па вёсках і збіраў беларускі фальклор. Хадзіў ён ад вёскі да вёскі, вышукоўваў найбольш таленавітых вясковых спевакоў і спявачак. Ведаў дасканала беларускую мову, ведаў таксама сялянскую душу. З гэтых прычын не меў цяжкасці ў наладжванні кантактаў з сялянамі. Збіраў хутка. Сабранага на Лепельшчыне і на Навагрудчыне матэрыялу хапіла на далейшыя два томы, якія выйшлі ў 1844 годзе ў Вільні. І на гэты раз Чачот не змясціў у зборніку свайго прозвішча. Трэці том быў прысвечаны аўтарам «Ukochanym kmiotkom znad Niemna i Dźwiny».

Фальклорныя творы, змешчаныя ў першых трох зборніках Чачота, былі перакладзены ім на польскую мову. Змену бачым у чацвертым томе зборніка, у якім Чачот, між іншым, змясціў дваццаць беларускіх у арыгінале. Апрача гэтага, у зборнік увайшло дваццаць восем арыгінальных вершаў Чачота, напісаных на беларускай мове. У томе гэтым знаходзілася таксама прадмова, у якой Чачот паўтараў тыя ж самыя ідэі, якія знайшліся ў прадмовах да ранейшых зборнікаў. І тут моцна акцэнтаваў свою прывязанасць да беларускага фальклору і гэтую прывязанасць стараўся зашчапіць сваім чытачам. Годам пазней выйшаў пяты том чачотаўскага зборніка. Том гэты не меў той цэльнасці, якая выступала ў першых чатырох кніжках. Увесь матэрыял, змешчаны ў першых зборніках, быў сабраны з тэрыторыі Беларусі. У пятым томе зборніка былі сабраны матэрыялы з-над Нёмана, Дняпра і Днястра. Гэта значыць, быў у ім не толькі фальклор беларускі, але і ўкраінскі. Былі ў ім тэксты самога Чачота, які і на гэты раз выдаў кніжку ананімна. Ва ўступе да кнігі Чачот піша, што намерваўся правесці навуковую класіфікацыю ўсяго таго фальклору, які дагэтуль удалося яму выдаць. Аднак не ўдалося яму ажыццявіць гэты намер. У прадмове гэтай Чачот звярнуўся да кампазітараў і заахвочваў іх заняцца апрацоўкай беларускіх мелодый.

„Dobrze by było gdyby piosenki wieśniacze ozdobione muzyką szanownych kompozytorów i rzucone przez piękne głosy po chatach błądziły, i zwróciły żywszą uwagę na autorów tych pieśni kmiotków, lecz i bez tego zwracać się ona ustawicznie powinna na stan biedoty podstawą szczęścia powszechnego" (Piosenki wieśniacze znad Niemna, Dniepru i Dniestru, Wilno 1845, s. XII).

Пяты том прысвяціў Чачот багабойным паненкам і панічам. З усяго сказанага відаць, што і гэтым томам стараўся звярнуць увагу тагачаснай шляхты, тагачасных кампазітараў і вучоных на народную творчасць, у якой бачыў непрамінаючую вартасць.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З ГРОДНА

ЧАРАДЗЕЙ З ВАРОНІЧАЎ

Дарога ў сяло Варонічы Зельвенскага раёна вядзе праз густы сасновы бор. Яна пятляе сярод стройных высокіх соснаў, кучаравых хмызнякоў і тонкіх бяроз.

Цудоўныя тут мясціны. Сцяною стаіць векавы лес. Едзеш па ім, углядаючыся ў бялеючыя палоскі блізкіх і далёкіх пералескаў, у непраходную гушчу елак, у векавы дубняк, і знікаюць звычайныя ўяўленні аб межах часу і прасторы. Здаецца, вось выгляне з лясного гушчару беларускі асілак Вярнідуб, пальюцца чаруючыя гукі зачараванай Янкавай дудкі, пакажацца ў прагалінцы спрытная лісіца-хітрыца...

Вось гэту прыгажосць роднага краю, вялікую яе сілу, яе радасць і смутак адлюстроўвае ў сваіх творах Язэп Іванавіч Саўко.

Хлебніцы і кветнікі, карабкі і шкатулкі, сцэны з народнага жыцця, выразаныя на дрэве, — усе гэтыя незвычайныя творы рук чалавека, які ўмее бачыць прыгажосць, разнеслі далёка за межы Зельвеншчыны славу аб чарадзеі з Варонічаў. Яго працы экспануюцца ў музеях Масквы, Ленінграда, Мінска і іншых гарадоў.

Некалі маленькі пастушок цэлыя дні праводзіў на лоне прыроды і ўсё, што бачыў, пачаў пераносіць на дрэва. На кавалках ліпы і бярозы, на адшчэпленай ад дрэва дубовай кары ажывалі родныя нівы, паяўляўся даўганогі бусел, плямістая кароўка.

А потым пайшлі больш сур'ёзныя творы: спявалі раздольныя песні някрасаўскія карабейнікі, выводзіў людзей з лясной пушчы горды Данко.

Любоў да ўсяго прыгожага атрымаў Язэп у спадку ад бацькоў. Бацька яго, Іван Якаўлевіч, славіўся на ўсю акругу як каменячос-мастак, маці Марыя Якаўлеўна, займалася рукадзеллем. Дзед Язэп нядрэнна ляпіў.

Гады ішлі, дараслела і расцвітала мастацтва Язэпа Іванавіча. Працы яго больш наблізіліся да жыцця. У іх загаварыла мудрасць народу, паявілася трывога за лёс простага чалавека.

«Загублены талент» — гэта было апавяданне аб маладым скрыпачы, батраку мясцовага багача. Дзед яго сядзіць побач, слухае музыку і пляце лапці. Дзядуля схіліў галаву, задумаўся. Адчувае́ш — яго непакоіць лёс унука, для якога з-за беднасці закрыта дарога ў вялікае мастацтва.

Сваю творчасць Язэп Іванавіч пасвяціў самаму галоўнаму — барацьбе за гонар і незалежнасць савецкай Айчыны. І не толькі сваю творчасць. Калі ў яго ваколіцы ў лясах паявіліся першыя партызанскія групы, Саўко стаў іх сувязным. Ён разам са сваімі сябрамі даставаў партызанам зброю, медыкаменты.

У час аднаго выхаду ў лес Саўко і яго сябар Клубовіч нарваліся на варожую міну. Клубовіч загінуў, а Язэп Іванавіч быў моцна пакалечаны. І самае горкае было тое, што асколак трапіў яму ў правую руку. Што ён мог цяпер рабіць пакалечанай рукой, той рукой, якая раней стварала цуды, была карміліцай, дапамагала выражаць самыя глыбокія пачуцці? Страціць інструмент таленту!

Але ніякая сіла не можа адабраць у чалавека дар, які хаваецца ў тайніках яго душы. Асталася ж цэлая левая рука. Яна павінна замяніць правую...

Гады напружанай працы, неймаверных намаганняў, настойлівасці і ўпартасці далі свае вынікі.

...Разам з загадчыкам аддзела культуры Зельвенскага райвыканкома В. І. Жабіным мы наведалі Я. І. Саўко. Гаспадара засталі, як і можна было спадзявацца, за любімай працай. У невялікім пакойчыку — патрэбныя прылады, кавалкі розных парод драўніны.

Разгаварыліся. Язэпу Іванавічу 64 гады. Ён на пенсіі. Дзеці яго ўжо раз'ехаліся, у іх свае сем'і. Цяпер у Саўко шмат вольнага часу, і ён аддае яго поўнасцю мастацтву.

Нельга заставацца абыякавым, знаёмячыся з працамі варонічаўскага чарадзея. Якое філіграннае майстэрства, які багаты свет паказаны на дрэве!

Вось адна з яго прац — «Беларускія партызаны». У аснову яе пакладзены рэальныя падзеі, канкрэтныя вобразы. Народны мастак паказаў на дрэве ўскраіну лесу. Ля вогнішча сядзіць мужчына з вінтоўкай і дзяўчына з аўтаматам. Яны чакаюць сваіх таварышаў.

— Былі ў партызанскай брыгадзе «Перамога», якой кіраваў праслаўлены камбрыг П. І. Булак, такія вось партызаны, — расказвае Язэп Іванавіч. — Я добра запамятаў іх твары і прозвішчы. Гэта Міхась Мазоль і Аня Пракоф'ева.

А вось іншая праца — «Кветачніца». На ёй паказана дзяўчына, якая стаіць пад дрэвам на ўскраіне сяла. Яна чакае свайго мілага.

Ёсць у Язэпа Іванавіча некалькі асабліва дарагіх для яго прац. Гэта авальныя партрэты Уладзіміра Ільіча Леніна і Карла Маркса.

— Галоўны матэрыял, які я выкарыстоўваю ў сваёй працы — гэта ліпа. Часам можа быць бяроза, кара дрэва.

Ён паказвае новую, яшчэ не закончаную працу: вешалка для паляўнічага. Вельмі арыгінальная рэч. На дошцы адлюстравана вядомая карціна Пярова «Паляўнічыя на прывале». Да яе прымацаваны рогі аленя, якія і будуць служыць вешалкай.

Язэп Іванавіч дзеліцца творчымі планамі. У бліжэйшыя дні пачынае рабіць герб СССР. Гэту працу ён прысвячае вывдатнай падзеі ў жыцці савецкага народу — 50-годдзю стварэння СССР.

Я. Фляке.

Сельская гаспадарка і скуп

Нядаўна зроблены падлікі аб выкананні гаспадарчага плана ў 1971 годзе. Прывядзем некаторыя даныя з сельскай гаспадаркі і спраў, звязаных з нашай вёскай.

У 1971 годзе дасягнуты вельмі добрыя вынікі чатырох збожжавых культур. Ураджай пшаніцы з аднаго гектара склаў 23,6 цэнтнера, жыта — 20,3 цэнтнера, ячменю — 24,7, а аўса — 20,5 цэнтнера з гектара. Больш-менш на 40 працэнтаў зменшыўся ўраджай бульбы і іншых прапашных раслін, што было звязана з засухай.

Сельская гаспадарка Беласточчыны дала агульную прадукцыю, вартасць якой ацэньваецца на 18.787,7 мільёна зл. На кожны гектар угоддзяў прыпадала ў мінулым годзе 12.707 тыс. зл. агульнай прадукцыі, а на адну асобу, працуючую ў сельскай гаспадарцы, — 30.545 тыс. зл.

У агульным не выкананы план расліннай прадукцыі. Асноўнай прычынай гэтага была засуха. Аднак дзейнічалі тут і іншыя прычыны. Больш 20 тысяч гектараў зямлі было пад папарам (угор). Не поўнасцю выкананы план загаспадарвання зямлі ПФЗ, у тым ліку таксама і ПГР-амі.

Узрост жывёлагадоўлі быў недастатковы, аднак з'ява гэтая прымаецца як справа нетыповая з прычыны некарыснай харчовай сітуацыі. Гаспадары Беласточчыны ў мінулым годзе законтрактавалі і паставілі на пункты скупкі на 18 працэнтаў свіней больш, чым у папярэднім годзе. Характэрным з'яўляецца той факт, што колькасць пастаўленых штук быдла і свіней (у адносінах да колькасці законтрактаваных) была на многа большая, чым у папярэдніх гадах. Сведчыць гэта, з аднаго боку, аб лепшай арганізацыі скупу, а з другога боку, аб узрастаючым зацікаўленні гаспадароў тэрміновымі пастаўкамі. (ак)

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

А в нэ-дэ-лю п'ю, п'ю, в по-ны-ді-лок сплю, сплю,
А во вто-рок снопы со-рок, пшэ-ны-чэнь-ку жну, жну. Жну, жну.

А в нэдэлю п'ю, п'ю,
В поныділок сплю, сплю,
А во второк снопы сорок,
Пшэнычэньку жну, жну.
А во второк снопы сорок,
Пшэнычэньку жну, жну.
В сэрэду возыла,
В чэтвэр молотыла,
В пятныцю віяла,
А в соботу мерала.
В пятныцю віяла,
А в соботу мерала.
А в ныделю продала,
З хлопцямы пропыла.
Слава, тібе, Господі,
Што до дела довэла.
Слава тібе, Господі,
Што до дела довэла.
І до діла ны я,
До роботы ны я.
З хлопцямы погуляты —
То й охота моя.
З хлопцямы погуляты —
То й охота моя.

Ад Марыі Каспэрук, 1920 г. нараджэння, якая жыве ў в. Вілянова, грамада Клюковічы, Сямяціцкі павет, запісаў 21 сакавіка 1972 г. Мікалай Гайдук. З магнетафоннай стужкі нотны запіс зрабіў Сяргей Лукашук.

У кабінеце беларускай мовы

У школе ў Дубінах, Гайнаўскага павету, існуе кабінет беларускай мовы, які вядзе настаўніца Оля Гарустовіч. Ніжэй змяшчаем здымкі, зробленыя ў гэтым кабінеце.

◀ Этнаграфічны куток.

Вучаніцы з Дубін моцна пасябравалі з «Нівай».

Тэкст і фота Янкі Цялушэцкага

▼

З прац Ваяводскага пасольскага калектыву

Нядаўна адбылося другое пасяджэнне Ваяводскага пасольскага калектыву ў Беластоку. Вёў нараду старшыня ВПК пасол Здзіслаў Куроўскі.

Паслы нашай зямлі разгледзелі і зацвердзілі правілы (рэгулямін) Ваяводскага пасольскага калектыву і першы план працы на гэты год. Згодна з правіламі, пасяджэнні Ваяводскага пасольскага клуба будуць адбывацца не радзей, чым адзін раз у квартал. На пасяджэнні па меры патрэб будуць запрашацца прадстаўнікі грамадскіх і гаспадарчых арганізацый Беласточчыны.

На найбліжэйшым пасяджэнні пасольскага калектыву, якое адбудзецца ў чэрвені, будуць разглядацца справы, звязаныя з жыллёвым будаўніцтвам і з палітыкай правільнага загаспадарвання зямлі.

Згодна з прынятымі правіламі паслы нашай зямлі будуць праводзіць сустрэчы з насельніцтвам, утрымліваць сувязь з тэрэновымі ўладамі, дапамагаць людзям уладжваць хвалюючыя іх справы.

Кожная пасольская сустрэча будзе падрыхтавана адміністрацыйным апаратам рад нарадовых, а ў сустрэчы абавязаны прыняць удзел член прэзідыума павятовай рады нарадовай.

Арганізацыйна справа выглядае так, што кожны з паслоў павінен правесці ў год каля 20 сустрэч з выбаршчыкамі. Сустрэчы будуць так запланаваны, каб адзін раз у год пасол удзельнічаў у сустрэчы ў кожнай ГРН, мястэчку або на большым прадпрыемстве ці фабрыцы.

Вырашана, што паслы нашай зямлі будуць шырока інфармавацца аб працах сесій ВРН, атрымаюць матэрыялы з пасольных камісій і аддзелаў наконт рэалізацыі плана гаспадарча-грамадскага і культурнага развіцця ваяводства. Апрача таго, Прэзідыум ВРН будзе інфармаваць падрабязна паслоў аб праблемах ваяводства, а таксама аб справах, з якімі звярнуліся яны да цэнтральных улад. Прэзідыум ВРН падрыхтуе таксама спісак прапаноў для пасольскіх інтэрпеляцый на наступнае пасяджэнне калектыву. Некаторыя справы паслы нашай зямлі складуць непасрэдна ў адпаведных міністраў, а некаторыя будуць складзены ў Прэзідыуме Сейма. Датычыцца гэта, між іншым, хутчэйшай будовы школьных будынкаў і ліквідацыі нанятых памяшканняў. У гэтай галіне Беласточчына вельмі занядбана, і без дапамогі цэнтральных улад немагчыма ліквідаваць адсталасць.

Паслы нашай зямлі будуць дыжурыць у павятовых радах нарадовых, прымаючы інтарасантаў у панядзелкі пасля першага кожнага месяца. (ак)

Ці ведаеце, што...

...у Маскве ў 77 навуковых установах займаецца 617 тысяч студэнтаў.

...метро, тралейбусы, аўтобусы, трамваі і таксі сталіцы СССР штодзень перавозяць 12 мільёнаў пасажыраў.

...жыхары Масквы маюць да выбару 44 тэатры, 600 кіно, 60 музеяў. Толькі на працягу аднаго года лік гледачоў у тэатрах складае 13 мільёнаў, а ў кіно каля 140 мільёнаў. (яц)

Каб з кветкамі і ўсмешкай ішлі праз жыццё!

Сталы ўгіналіся ад смачнай стравы і бутэлек. Але банкуха, сімвалізуючага каравай, усе чакалі з нецярплівасцю.

Кіраўнік нашай эстраднай групы «Лявоніха» Тэкля Вашчук (дарэчы, дзяўчына надзвычай прывабная) выбыла са строю паненак і ўпершыню выступіла ў новай ролі — жонкі Лёні Леанюка; цяпер работніка тэкстыльнага камбіната ў Фастах, а ў мінулым нашага сельскага карэспандэнта, які са школьных год інфармаваў нашых чытачоў аб жыцці сваёй вёскі Плёскі, што на Бельшчыне.

Адбылося гэта 22 красавіка ў будынку ГП БГКТ на вуліцы Варшаўскай у Беластоку. Нашаму фотарэпарцёру ўдалося падгледзець і ўвекавечыць на здымках некалькі цікавых момантаў з вяселля. (мх)

Фота Цаф — Р. Сянько

Калі закончылася цырымонія шлюбу, стрэлілі коркі шампанскага. На шчасце!

Тэкля — энтузіяст песні. Вясельнікі не маглі не папрасіць салістку «Лявоніхі» на бэгэкатоўскую сцэну. Тут пад музыку сваіх калег з эстрады, выканала яна, як заўсёды дасканала, некалькі песень і ў тым ліку «Чортавае калясо», якую Тэкля вельмі любіць.

ЦЫБУЛЯ—ЛЯКАРСТВА НА ЎСЁ

Усім вядомая цыбуля ўтрымлівае мноства карысных рэчываў, напрыклад, вітаміны C, B_2, правітамін А-карацін, фітанцыды, якія забіваюць шматлікія групы мікробаў.

Вывучаючы дзесяць гадоў дзеянне цыбулі на чалавечы арганізм, харкаўскія вучоныя зрабілі прэпараты, а адзін з іх назвалі алілчэп. Ён спрыяльна ўздзейнічае на стрававальную сістэму, паляпшае работу сэрца, асабліва аслабленага. Нават пры развядзенні адзін да мільёна алілчэп расшырае перыферычныя сасуды сэрца.

Эксперыментальныя даныя дзеяння прэпарата пацверджаны выпрабаваннямі ў клініках. Ён аказаўся эфектыўны пры лячэнні гіпертаніі ў склератычнай форме, атаніі кішэчніка.

Нядаўна закончана (у Харкаве) вывучэнне ўласцівасцяў сухога прэпарата з цыбулі. У групы трусоў былі выкліканы эксперыментальны атэрасклероз. Два месяцы лячэння гэтым прэпаратам, і ўзровень халестэрыну ў крыві значна панізіўся.

Павялічвалася ўтрыманне ліцэрыну. Больш таго, увядзенне трусам залішніх доз халестэрыну, правакуючага паяўленне атэрасклерозу, адначасова з сухім прэпаратам цыбулі — рэзка замаруджвала наступленне небяспечных змяненняў у сасудах. Гэта значыць, прэпарат можа стаць не толькі лячэбным, але і прафілактычным сродкам.

Вучоныя праводзілі доследы і са свежым сокам, выціснутым са звычайных галовак рэпчатай цыбулі (лепш за ўсё — чырвонага колеру з непашкоджанай абалонкай). Яе сок ужывальны для лячэння гнойных, інфіцыраваных ран, яна забівае дыфтэрыйную і туберкулёзную палачкі, дзякуючы сваім лятучым фракцыям, карысная пры ангінах, грыпе, нагнаіцельных працэсах у лёгкіх. Створаны з цыбулі прэпарат алілгіцэр эфектыўны пры трахаманадным кальпіце.

Пры правільным захоўванні цыбуля — недарагі, усім даступны прадукт, працяглы час захоўвае лячэбныя ўласцівасці, і яе абавязкова трэба ўводзіць у меню. Яна карысная ўсім, у тым ліку людзям пажылога ўзросту, як адзін з дзейсных сродкаў прафілактыкі атэрасклерозу, хворым з павышаным крывяным ціскам, парушэннямі сакрэтарнай функцыі кішэчніка. (а-к)

Ці ведаеце, што...

...у сучасны момант арганізацыя ЛОК на Беласточчыне налічвае 82 тысячы членаў. Зараз у спецыялістычных секцыях, такіх, як матаровыя, стралецкія, водныя, сувязі і мадэльшчыкаў, займаецца больш 5.200 членаў ЛОК.

...да 1975 года кожнае солтыства на Беласточчыне атрымае тэлефон. У гэтай пяцігодцы на разбудову тэлефоннай сеткі прызначана 170 мільёнаў злотых. Штогод тэлефоны будзе атрымліваць 400 вёсак. (яц)

НАСТУПЛЕННЕ

У пачатку студзеня Паўлаў настойліва папярэджваў:

«Паводле даных, якія ёсць, гітлераўцы рыхтуюць карныя экспедыцыі супраць партызан у раёне Кракава. Прыміце меры перасцярогі».

Аб скапленні карнікаў у раёне Бескід паведаміў і Граза. «Гасцей» мы чакалі на світанні.

Але ноч і світанне прайшлі спакойна. Мы з Гардым знялі далёкія дазоры, выставілі блізкія. Я забраўся ў сваю зямлянку. Загадаў разбудзіць у 14.00, з асалодай расцягнуўся на нарах і тут жа заснуў, бытцам праваліўся.

— Таварыш капітан! — чую скрозь сон радасны голас Блізнякова. Расплюшчваю вочы: у Язэся шчаслівая ўсмешка расцягнулася да вушэй. — Пачалося, — гаворыць, — таварыш капітан! Пачалося. Толькі што Ольга прыняла радыёграму: войскі 1-га Украінскага фронту перайшлі ў наступленне.

Мы — на «вуліцу». Хлопцы абдымаюцца, смяюцца, танцуюць. Пахне нечым смачным. Абдула са сваім падручным маёрам варожаць над катлом. Побач Міця-Цыган стаіць, шырока расставіўшы ногі. Жмурыцца ад яркіх сонечных промняў і такога ж яркага асляпляльнага снегу. Вочы ў Міці — вясёлыя, блішчаць: свята.

...Наступленне. Усе гэтыя цяжкія тыдні, месяцы мы жылі чаканнем, працавалі на гэты дзень.

І ў Гардага ўжо ведаюць. Ад яго сувязных:

— Пан паручнік чакае з абедам «з выпадку».

Вяртаюся ў зямлянку пагаліцца. Нетаропка намыльваю шчаку.

Граната рванула зусім побач. Зямлянка здрыганулася ад выбуху. Як быў — з намыленай шчакой, — выскачыў наверх.

— Кладзіся, капітан!

Падаю, лаячыся, у снег. Глыбокі, пухнаны. Тут жа забрахаў кулямёт. Па голасу пазнаю — буйнакаліберны, «сабака», як мы называлі.

Карнікі паліваюць свінцом кожны метр. Месца дыслакацыі, хоць і няроўнае, пукатае, прастрэльваецца з усіх бакоў. Пакуль выратоўваюць елкі і букі. Але ўтрымаць акружаную паляну наўрад ці ўдасца. Немцы ўсё паўзуць. Колькі іх? Трэба нешта рабіць. Не ляжаць жа да таго часу, пакуль пераб'юць, як шчанят.

— Таварыш капітан, — дазвольце.

Гэта Растопшын. З паўслова разумеем адзін аднаго.

Моцным рыўком Сямён выкідвае цела за бруствер траншэі, коціцца да дрэва, затым, пакідаючы за сабой глыбокі след, паўзе на часты, надакучлівы брэх кулямёта.

Аб тым, што адбылося ў бліжэйшыя мінуты, Сямён потым расказваў неахвотна.

...Стала горача. Снег набіваўся ў рукавы, раставаў. Ніжняя кашуля прыліпла да цела. Сямён поўз, не падымаючы галавы. Пераваліў цераз узгорак, скаціўся ў лагчыну, пачаў узнімацца наверх і раптам замёр. За букам хаваўся гітлеравец у маскхалаце.

Немец ускінуў аўтамат, але Сямён апярэдзіў яго, улажыў першым стрэлам.

...Кулямётчык-эсэсавец — на снезе выразна выдзялялася яго афіцэрская какарда — прыпаў да кулямёта. Ляжаў, шырока раскінуўшы ногі. Адчуўшы нядобрае, рыўком азірнуўся.

Растопшын падняўся і пайшоў на яго маўклівы і страшны.

— Іван, не страляй!

— Не буду, гад, не буду. Ударыў эсэсаўца нажом.

...Я загадаў усім сканцэнтравацца для прарыву, калі па ланцугу перадалі:

— Таварыш капітан, Растопшын захапіў кулямёт. Б'е па флангу. Там дзірка ўтварылася.

— Ільенка, Абдула — да Растопшына. Отчанашаў, папярэдзьце Гардога. Не спускайце вачэй з Пекеля. Рацыі — да вынасу.

У бінокль добра відаць фігуркі ў белых маскхалатах, якія перабягаюць ад дрэва да дрэва. Хлопцы страляюць трапна, берагуць патроны. Да таго ж навучаны біць дакладна. Падаюць белыя фігуркі, але іх не становіцца менш. Зімовы лес кішыць карнікамі. Нахабна лезуць. Упэўнены: нам — крышка. Аў-

Сямён Растопшын.

ТРЫБУНА чытачоў

АДЗНАЧЫЛІ СВЯТА

1 Мая — свята ўсіх працоўных. Не толькі ў горадзе, але і на вёсках жыхары нашай краіны многа думалі аб гэтым дні. Як гэта справа прадстаўлялася ў Махнатым?

Напярэдадні першамайскага свята ў пачатковай школе была арганізавана вучнямі гэтай жа школы ўрачыстая акадэмія (шкада толькі, што кіраўніцтва школы не паклапацілася аб тым, каб выступленні дзяцей маглі паглядзець і старэйшыя).

Вёска была па-святочнаму прыбрана, асабліва прыгожа выглядаў будынак школы. На свята многія жыхары паехалі ў горад паглядзець першамайскія паходы, многія таксама ўдзельнічалі ў іх.

Свята ў Махнатым прайшло ў добрай і дружнай атмасферы. *Алеся*

МАРЫЯ ГРАМАЦКАЯ

На пошце ў Чыжах давялося мне не раз пабываць. І заўсёды з прыемнасцю назіраў я, як абслугоўвае наведвальнікаў кіраўнічка пошты Марыя Грамацкая: кожнаму паможа і вытлумачыць, а найбольш — старым людзям, якія не ўмеюць і не ведаюць, як афармляць пасылкі. Думаю, што камусь пападзецца добрая жонка і гаспадыня. Жадаю Марысі шчасця і здароўя.

М. С., Крывяцічы

КРАЙ

Вецер калыша галіны
Вербаў і белых бяроз.
Няма мілейшай краіны
За родны кут, дзе ты рос.
А рос я ў сялянскай хаце,
Тут маладосць пражыў.
І тут вучыла маці
Мовай сваёй даражыць.
Зямля родная хлебам пахне,
Добры мне хлеб жарнавы,
А вады як з крыніцы напіцца,
Дык выходзіць і лёс неблагі.

М. Лук'янюк

ПТУШКІ

Адляцяць на зіму птушкі
У цёплыя краі,
І астануцца кармушкі
Поўныя яды.

Але калі стане цёпла,
Вернуцца яны
І вясёла заспяваюць
Песенькі свае.

Можа тады ў полі
Пара галубкоў
Будзе буркаваць усё
Пра сваю любоў.

Аня з Плёсак

ПАВЕДАМЛЕННЕ

Акруговая камісія даследавання гітлераўскіх злачынстваў у Беластоку звяртаецца з просьбай дасылаць матэрыялы і інфармацыі адносна наступных асоб, знішчаных гітлераўцамі 5 лістапада 1942 г. у Беластоку: Леанід Юрвзенка, Зыгмунт Дудынскі, Станіслаў Гроздзей, Ванда Краўчынская, Станіслаў-Адольф Здановіч, Францішак Сініца, Люцыян Бароўскі, Юзэфа Гарадынская, Стэфан Стажыцкі, Валерыян Пучэль, Аляксандр Лісіцкі, Тадэуш Маслонь, Юліян Дудынскі, Зофія Гінтэр, Станіслаў Грыка, Эльвіна Здановіч, Ежы Радыяліс, Антоні Сухоцкі, Клімент Вінчэнчук, Францішак Наканэчны, Андрэй Сяргееў.

Хто ведае імёны і прозвішчы, а таксама актуальныя адрасы сваякоў гэтых людзей? Хто бачыў, як яны былі знішчаны? Ёсць падставы меркаваць, што выкананне прыгавору адбылося ў гарадскім парку. Мо хто гэта бачыў?

Інфармацыі прасім дасылаць на адрас: Okręgowa Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Białymstoku ul. Curie Skłodowskiej 1, tel. 20441 wewn. 31.

ГОРШ ЯК ПАРТАЦТВА

У вёсцы Рэдуты (Бельскі павет) бліз дарогі стаіць святліца-раміза, аб'ект, якім ганарацца рэдутаўцы, бо гэта яны пабудавалі яго і амаль поўнасцю грамадскім чынам. Але вось у мінулым годзе дарожны аддзел у Бельску пачаў рамантаваць тут дарогу, якая праходзіць недалёка ад святліцы.

Пры рамонце найбольш работы «рабіў» бульдозер, які цягнуў зямлю перад сабою на дарогу (каб дарога стаяла высока) і таксама кругом святліцы павырываў многа зямлі. Сёння рэдутаўцы баяцца, каб святліца не завалілася, бо стаіць яна, як на востраве, высока, нібы на гары перад прорвай. Амаль каля яе праходзіць прыдарожны роў, які часта поўны вады пасля дажджоў. Вада падмывае фундамент святліцы - рамізы і хутка ён будзе голы (не ў зямлі). І апрача таго, калі ідзе дождж, з даху капае, як з вядра, вада і таксама падмывае. Зямлі штораз меншае навокал святліцы. І сапраўды будзе вельмі прыкра, калі, барані бог, нешта станецца і ўся работа жыхароў, за якую ніхто ім не плаціў пойдзе марна.

Вельмі дзіўна, чаму тут ніхто не дагледзеў гэтай партацкай работы тады, калі ішлі работы пры рамонце дарогі.

П. Дубовіч

Дарагое «Сэрцайка»!

Я вучуся ў сярэдняй школе. Мне сямнаццаць год. Здаецца, сама не вельмі брыдкая, аднак шпэцць мяне тое, што я тоўстая. Пагляжу на сваіх сябровак і думаю: «Ах, як ім добра, якія яны зграбныя!» І таму прашу цябе, «Сэрцайка», скажы, як пахудзець, каб быць зграбнай? Што рабіць — ці зусім не есці, ці менш спаць?

Ганна з Гайнаўкі

Здаецца мне, што ты пераўвялічваеш сваю нязграбнасць. Праўда, адны маладыя дзяўчаты вельмі зграбныя, другія менш зграбныя, але не трэба гэтым так моцна перайматыся і псуць сабе настрой. На жаль, нямала дзяўчат і жанчын у нас «хварэе» на такую ж хваробу. Ды ідэальнага рэцэпту на яе «вылячэнне» няма. Прычыны ж гэтага бываюць розныя, таму і вымагаюць іншага падыходу. Ты, Ганна, паспрабуй рабіць гімнастыку (перад усім рана, калі ўстанеш з пасцелі), паспрабуй больш быць у руху. Мо ты замала маеш руху і замнога спіш? Старайся спажываць малакаларыйную ежу, больш зеляніны. Калі гэта ўсё не зменіць тваіго выгляду, паспрабуй пайсці да лекара-інтэрністы, які дасць табе найлепшую параду. А ўвогуле дык раю табе не перайматыся, а, калі маеш вольны час, займіся спортам. Гэта і здарова, і карысна.

Жадаю поспехаў у навуцы!
Сэрцайка

КУРС КІРАЎНІКОЎ ШКОЛЬНЫХ ЭКСКУРСІЙ

Некалькі год таму назад было сказана, што школьная экскурсія можа адбывацца тады, калі яе кіраўнік мае закончаны адпаведны курс кіраўнікоў школьных экскурсій. Такі адзін курс у Беластоцкім павеце адбыўся ў 1971 годзе, а другі ў красавіку 1972 г. У другім курсе ўдзел прыняло амаль 100 настаўнікаў. Закончыўся ён экскурсіяй па Беласточчыне. Аддзел асветы даў 2 аўтакары. Наведалі, між іншым, Ломжу, Шчучын, Візну і многа іншых месц. Цікавіліся перш за ўсё помнікамі культуры. Наведалі месца барацьбы польскіх салдат з гітлераўцамі. Былі на месцы смерці і пахавання абаронцы адрэзка Візна над Нарвай капітана Уладыслава Рагініса.

Мікола Краўчук,
Патока

СЕЛЬГАСГУРТОК У ГРЭДАЛЯХ

Ужо звыш 10 год дзейнічае сельгасгуртoк у Грэдалях Бельскага павету. Цяпер гуртoк гэты мае 9 трактараў, 5 снопавязалак, 2 садзаркі, 4 капачкі, 4 ладавачы, 4 машыны да сушэння сена, букоўнік і сьрутоўнік. На вельмі карысных умовах гуртoк купіў 25 сеўнікаў індывідуальным гаспадарам. У праўленні гуртка актыўныя людзі. Напрыклад, касір Міхаіл Брэнка — добры гаспадар і грамадскі дзеяч; старшыня Уладзімір Бурыла — адукаваны гаспадар, спецыялізуецца ў гадоўлі быдла, актывіст у грамадскай і культурнай працы; бухгалтар Валянціна Казакевіч — выпускніца сельскагаспадарчай школы, павышае адукацыю ў карэспандэнцыйным тэхнікуме. Трэба тут таксама назваць і трактарыстаў, якія маюць за сабой некалькі добрых гадоў практыкі. Гэта Сцяпан Пракапюк, Павел Зялінка, Міхаіл Мазурук і Сцяпан Шымчук.

Наглядальнік

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

5.V.72 г. у Коматаўцах (Беластоцкі павет) у Аляксея Бароўскага (57 год, гаспадар, 4 га) міліцыя знайшла 3 літры самагонкі. У той жа самы дзень у 56-гадовай сялянкі з Ласінкі (Гайнаўскі павет) Тацяны Плевы (6 га зямлі) міліцыя знайшла 5 літраў самагонкі і апарат.

РАСКРУЦІЎСЯ ГУРТОК

Даўно ўжо існуе сельгасгуртoк у Хмялеўшчыне, Сакольскага павету, але дагэтуль не праяўляў ён вялікай дзейнасці. Перш за ўсё быў услуговым. Абслугоўваў навакольныя вёскі. Але апошнім часам узяў ён прыклад з сельгасгурткоў з Піражкоў і Вострава, якія апрацоўваюць сотні гектараў зямлі дзяржаўнага фонду.

Восенню 1971 года сельгасгуртoк з Хмялеўшчыны засеяў на пакінутай зямлі 60 гектараў жыта, а вясной 1972 года — 50 гектараў аўса і 15 гектараў лубіну. Памяншацца аблогі, прынясуць карысць людзям.

Гуртoк з Хмялеўшчыны мае 8 трактараў з поўным саставам зямельных машын і камбайн.

(А. С.)

КАНСУЛЬТАЦЫЯ ЮРЫСТА

Пытанне: Я аддаў участак зямлі ў арэнду, паколькі ён знаходзіцца далёка ад маёй гаспадаркі. Замест арэнднай платы арандатар абавязаўся плаціць падаткі і выконваць абавязковыя пастаўкі. Арандатар абавязкаў сваіх не выконвае, і мне прысылаюць наказы, хаця я і паведаміў у фінансавы аддзел аб умове арэнды. Што рабіць?

Адказ. На нашу думку, трэба перш за ўсё забяспечыцца на будучыню. З гэтай мэтай трэба вызначыць арандатару трохмесячны тэрмін на ўрэгуляванне належнасці, а калі арандатар у гэты час абавязкаў не выканае, ануляваць умову аб арэндзе, патрабаваць звароту ўчастка, а калі б арандатар добраахвотна ўступіць не хацеў, падаць у суд з патрабаваннем прымусовага звароту зямлі. Што датычыць абавязкаў за час арэнды, то вам прыдзецца выканаць іх, а пасля можна падаць у суд, патрабуючы прысуджэння арандатару усяго таго, што павінен быў ён сплаціць.

Аня з Плёсак. Верш «Наша «Ніва» і апавяданне «На летніх канікулах» атрымалі. Спадабаліся. Надрукуем.

Алеся. Дзе дастаць студзеньскія нумары «Нівы»? У «Руху». Адрас:

„Ruch", Przedsiębiorstwo Upowszechnienia Prasy i Książki. Zwrotownia. Białystok, ul. Lipowa 32a.

Мікалай Мартынюк, Старое Беразова. Нічога новага, да таго што было ў пісьмовым адказе, дадаць не можам.

таматныя чэргі з шыпеннем упіваюцца ў снег. Ці здолеем патрымацца да ночы?

А суседзі — малайцы. Таксама не разгубіліся.

— Пан капітан, пан капітан! — гарачы шэпт побач. Гардый. І як яму ўдалося прапаўзці пад такім шчыльным агнём? — Пан капітан. Таварыш Міхайлаў. Адыходзьце з групай. Мы вас прыкрыем.

Адыходзіць! Іншага выхаду няма. Меня цяпер, калі пачался наступленне. «Голас» асабліва патрэбен Цэнтру. Ён не мае права, не павінен змоўкнуць.

Абдымаю Гардога. Мы моцна пасябравалі за апошнія два месяцы. А слоў няма. Што можна сказаць сябру, які гатовы грудзьмі засланіць цябе.

Гардый падказаў шлях да адыходу: яшчэ вышэй, у горы, у цяжкадаступны для карнікаў, камяністы, зрэзаны ўзгоркамі раён Бэскід. Туды вяла ледзь прыкметная, прыцярушаная свежым сняжком сцежка. Сонца схавалася за хмары. Гэта нам было на руку. Гітлераўцы працягвалі паліваць агнём пазіцыі польскага атрада і наш лагер. Гардый з невялікай групай смельчакоў адстрэльваўся, кожны раз мяняючы пазіцыі, перабягаючы з траншэі ў траншэю. А ў гэты час яго хлапакі адыходзілі ў дзірку, прабітую Растопшыным, следам за байцамі нашай групы.

Падняліся на вяршыню. Зрабілі прывал. Мне далажылі, што страт амаль няма. Толькі знік Курт Пекель і лёгка паранены Сямён Растопшын.

(Працяг будзе)

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Jesienny dzień" (wietnamski), 30—31.V. „Inspekcja pana Anatola" (polski), 1—2.VI. „Okruchy życia" (franc.), 3—4.VI.

Нараўка

„Hajducy kapitana Angela" (węgierski), „Milion za Laurę" (polski), 31.V. 4.VI.

Нарва

„Zdarzenie" (jugosł), „Pippi" (szwedzki), 31.V.—4.VI.

Чыжы

„Ambasadorowie nie mordują" (NRD), „Przygody Krosza" (rumuński), 31.V.—4.VI.

Дубічы Царкоўныя

„Cudowna lampa Aladyna" (franc.), „Gott mit uns" (jugosł.), 31.V.—4.VI.

Арэшкава

„Kłopotliwy gość" (polski), „Timo Rinnelt porwany" (NRD), 3—4.VI.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Próba terroru" (USA), „Zielone smugi" (radz.), 31.V.—4.VI.

Орля

„Romantyczni" (polski), „Po latach" (radz.), 31.V.—4.VI.

Райск

„Legenda" (polski), „Martwa fala" (polski), 31.V.—4.VI.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„On nie chciał zabijać" (radz.), 30—31.V. „Kalejdoskop" (radz.), 1—2.VI. „Narkotyk" (polski), 3—4.VI.

Шудзялава

„Tylko jeden telefon" (węgierski), „Wołga — Wołga" (radz.), 31.V.—4.VI.

Янаў

„Jestem niewiernym mężem" (franc.), 31.V.—4.VI.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Szósty lipca" (radz.), 30—31.V. „Tylko umarły odpowie" (polski), 1—2.VI. „Topkapi" (USA), 3—4.VI.

Мельнік

„Polowanie na mężczyznę" (franc.), 30.V.—31.V. „I znów skaczę przez kałużę" (czeski), 1—2.VI. „Narkotyk" (franc.), 3—4.VI.

Мілейчыцы

„Narkotyk" (franc.), 30—31.V. „Start" (belgijski), 1—2.VI. „Kajtek i siedmiogłowy smok" (polski), 3—4.VI.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Przygody misia Yogi" (USA), „Inspekcja pana Anatola" (polski), 31.V.—4.VI.

Новы Двор

„Legenda" (polski), „Świeć moja gwiazdo" (radz.), 31.V.—4.VI.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 6.885 T-3

СЛОІК ПАВІДЛА

У магазіне самаабслугоўвання нейкая пільная пакупніца шапнула на вуха маладой касірцы:

— Вунь той дзядзька ў чорным берэце схаваў у кішэню слоік павідла...

Дзядзька ў чорным берэце — гэта я. У той час, калі на мяне ўжо глядзелі, як на злодзея, я і не думаў, што насоўка, якую я на хвілінку выцягнуў і зноў паклаў у кішэню, некаму здалася слоікам павідла. Я спакойна ўзяў, што трэба, атрымаў чэк, падаю кантралёрцы... і раптам тая маладая касірка падбягае ўсхваляваная да мяне.

— Вы за павідла заплацілі?

— Якое павідла? Я заплаціў за хлеб. Вось ён.

— А слоік павідла схавалі ў кішэню. Пакупніца бачыла і мне падказала.

— Калі ласка, можаце праверыць.

Касірка сунула руку ў адну кішэню паліто, потым у другую...

— А можа ў кішэні штаноў?

— Калі ласка, — я расшпіліў паліто.

Касірка пачала правяраць і гэтыя кішэні.

А навокал стаялі людзі і, зразумела, думалі, што калі чалавека затрымалі, то не так сабе. Хтосьці абурыўся:

— На слоік павідла паквапіўся. А яшчэ ў добрым паліто.

Я маўчаў. Узняўшы, як палонны, рукі, цярпліва чакаю, пакуль касірка праверыць восем кішэняў маёй вопраткі.

Касірка выцягнула руку з маёй апошняй кішэні і, чырванеючы, сказала:

— Прабачце...

І тады абурыліся людзі. Я ўбачыў у іх вачах спагаду для зняважанага чалавека.

Я стрымаў абураных:

— Ну, а што было рабіць касірцы, калі ёй падказалі, што чалавек выносіць з магазіна неаплачаны тавар? Павінна ж яна праверыць. Ну, можа, больш тактоўна, але гэта ўжо справа вопыту.

Я выйшаў на ганак. Малады мужчына, якога больш за ўсіх абурыў гэты выпадак, выйшаў следам за мной і сказаў:

— Калі б гэта здарылася са мной, я ўчыніў бы такі разгон...

— А назаўтра яны глядзелі б на вас і перагаворваліся: маўляў, гэта той, што ўкраў слоік павідла. І тады паспрабуй даказаць, што не краў... Урэшце, тут усё проста: праверылі і пераканаліся ў сумленнасці чалавека.

Л. Прокша

Мары студэнта.

НІЎКА

....

Галаваломка

— Колькі ўсяго квадратаў вялікіх, сярэдніх і малых можна нарысаваць на гэтым рысунку?

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

ЗРАЗУМЕЎ

Адзін настаўнік на ўроку расказваў дзецям, з чаго робяць паркаль, сукно, ды іншыя тканіны. Калі ўсё было сказана, ён звярнуўся да аднаго хлопчыка:

— Ану, Валодзя, скажы, з чаго пашыты твае штаны?

Падумаўшы, вучань адказаў:

— З матчынай спадніцы.

Уладзімір Правасуд

ЦЕПІЧА ВІНАВАТАЯ

З даўніх часін,
З даўніх паданняў
На языку як апраўданне,
Фраза крылатая:
— Цешча вінаватая.
З раніцы ходзіць ходарам хата:
Жонка ці цешча —
Хто вінаваты?
Хто больш бывае дома?

— Цешча, вядома.
Сварка ў сям'і,
Сварка адносная —
З жонкаю муж
Высвятляюць адносіны:
Рэўнасць заела праклятая.

— Цешча і тут вінаватая.
Можа быць горшае...
Хто ж муціць ваду,
Каб іх давесці аж да разводу,
Хто ж іх каханне
Знішчае дарэшты?

— Вядома, цешча.
Так вось гавораць
Нярэдка ў злосці,
Толькі да цешчы едуць у госці,
Не абмінаюць яе стараною.
Хто ж вінаваты?

— Цешча віною.
Хто ж вінаваты,
Што ўнучкі і ўнукі
Просяцца к цешчы
Зайсёды на рукі;
З ёю звычайна
Жывуць немаўляты.

— Цешча і тут вінаватая.
Хто ж вінаваты ў гэткай нагодзе,
Што з жонкай і сёння
Жыву я ў згодзе?
Мушу прызнацца, нарэшце:
— Ведама, цешча.

ТЭЛЕФОННАЯ РАЗМОВА

Муж: — Ну, бывай здарова, моцна цалую!

Жонка: — Алё, алё! А з кім я размаўляю?

ГЕНІЯЛЬНА

Доўгі час знаёмыя Эдысона здзіўляліся, чаму так цяжка адкрываецца садовая брамка ля яго дома. Неяк адзін з іх заўважыў:

— Такі геній, як вы, мог бы сканструяваць больш дасканалую брамку.

— Мне здаецца, — адказаў Эдысон, — брамка зроблена геніяльна: яна злучана з помпай хатняга водаправода. Кожны, хто ўваходзіць, напампоўвае ў цыстэрну дваццаць літраў вады.

У ПАРАДКУ

На святочным вечары муж шэпча жонцы:

— Дарагая, шво левай панчохі ў цябе скасабочылася.

Яна паправіла панчоху і пытае:

— А з другой панчохаю ўсё ў парадку?

— Ага, на ёй наогул няма шва.

Без слоў.

КАЛІ

Доктар. Як у вас з апетытам?

Хворы. Часам маю, часам не.

Доктар. А калі ж не маеце?

Хворы. Калі перад тым добра паем.

НЕ ДАЛА АЛОЎКА

Збіраецца муж на кірмаш. Жонка яму і кажа:

— Вось табе спісак, што трэба купіць.

— А чвэртку можна будзе выпіць?

— Ды я яе, праклятую, першай запісала. Як што купіш, дык выкрасліш са спіска, каб не заблытацца.

— Добра, — сказаў муж ды паехаў. Прыехаў на кірмаш, дастаў той спісак. Купіў чвэртку, выпіў. Потым другую, трэцюю. Так цэлы дзень і пракірмашаваў.

А дома жонка накінулася на яго:

— Што ж ты ўсё прапіў, я ж табе толькі адну чвэртку запісала.

— А алавіка не дала, каб выкрэсліць!

У МАГАЗІНЕ МАТАЦЫКЛАЎ

— Вам запакаваць, ці разаб'еце яго адразу?

Без слоў.

ДЗЕ ЗНАХОДЗІЦЦА?

Чалавеку прысніласа, што ён памёр. Апынуўшыся ў апраметнай, ён спытаў:

— Ці ёсць тут хто-небудзь?

Адразу ж з'явіўся нейкі чалавек і запытаў «навічка», чаго ён жадае.

— А што вы мне можаце параіць?

— Усё, чаго пажадаеце.

— Тады прынясіце што-небудзь паесці.

Нябожчыку прынеслі ўсё, што ён папрасіў. Пад'еўшы і адпачыўшы, ён загадаў, каб яго развяселілі. Загад быў выкананы. Так працягвалася і далей. Калі ён чаго-небудзь прасіў, яго просьбы тут жа выконваліся. Але, нарэшце, усё яму абрыдла, і, паклікаўшы служку, ён сказаў:

— Я хачу нешта рабіць!

— Прабачце, але гэта адзінае, што мы не можам выканаць.

— Я стаміўся ад такога нуднага жыцця. Лепш пайду ў пекла.

— Як у пекла?.. А дзе ж вы знаходзіцеся?

Да пытання аб нянька х. Сэрэнада.

Курёзы

СУВЯЗЬ З МЕСЯЦАМ

Дырэктар абсерваторыі ў Мюнхене Круітхаўзен прапанаваў у 1845 годзе пасеяць на палях рапс так, каб ён утварыў вялізныя геаметрычныя фігуры — квадраты, кругі, трохвугольнікі і г.д. Калі ён цвіце, жыхары Месяца могуць убачыць праз тэлескопы гэтыя геаметрычныя фігуры і пераканацца, што на зямлі жывуць разумныя істоты. Такім жа чынам ён хацеў паказаць хатніх жывёл, каб жыхары Месяца пазналі натуральную гісторыю Зямлі і ўзаемна паказалі сваю фаўну. Так вынаходлівы дырэктар хацеў наладзіць дыялог паміж планетай Зямлі і яе спадарожнікам.

ЗАБІВАЮЦЬ ТОЛЬКІ ВЯДОМЫХ

На XXXIV кангрэсе пенклуба ў Нью-Йорку ў 1966 годзе, у перапоўненым Доме культуры, недалёка ад Гарлема паэт Пабло Нярудa, якога цёпла сустрэла публіка, чытаў свае вершы. Упершыню за 43 гады ён наведаў Нью-Йорк, бо да гэтага часу яму адмаўлялі ў візе.

Пасля выступлення Нярудзы адзін фотарэпарцёр сказаў:

— Нічога не зробіш. Нікога не падпусцілі да Няруды: баяліся замаху на яго жыццё. Забілі ж нават прэзідэнта гэтай краіны.

Жыхар Нью-Йорка, які стаяў побач, пацісн уў плячыма:

— А нічога б не было з гэтым Нярудам. Хто яго тут ведае?

ВЫНАХОДНІЦТВА ГЕРМАНСКАГА ПРЫНЦА

Бывае, вынаходніцкая фартуна ўсміхаецца і прадстаўнікам імператарскага роду. У 1909 годзе ў галаве прынца Генрыха, брата германскага кайзера, мільганула цікавая ідэя. Раздражнёны тым, што ў дождж трэба ўвесь час выціраць ветравое шкло аўтамабіля, ён... вынайшаў «дворнік», канструкцыя якога дайшла да нашых дзён.

Міжне нами

Поспех стварае зайсёды больш ворагаў, чым сяброў.